

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL

Prețul abonamentului:
pe un an . . . . . 8 coroane
" 6 " . . . . . 4 " "
" 3 " . . . . . 2 " "
Prețul unui număr 20 fil.

Redactor responsabil:
OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea: Caransebeș, strada Transilvaniei.
Administrația: Caransebeș, strada parcului 774.
Numărul telefonului: 44.
Manuscripte nu se înapoiază.

Balcanul

Se apropie primăvara. Natura se pregătește a îmbrăca haină nouă. Sfioși își lasă pomii mugurii la lumina zilei. E vreme de prefacere, timp de străformare.

Codrii se pregătesc a primi pe cei ce nu voesc să fie știuți de marea lume, iar văile învață melodii dulcege, ca să poată atrage pe cei insetați după odihna de vară. Milioanele de viețuitoare, ce dorm, se trezesc din somnul de iarnă pentru a se găta la primirea cuviincioasă a primăverii. E timpul, când natura lucră mai mult, când totul se mișcă.

Și nu pare întâmplător, că 'n fiecă primăvară se mișcă și Balcanul. Popoarele mici strânse în văile-i labirintice la apropierea primăverii încep să dea semne de viața sgomotoasă. Centrul e vecinic jărată Macedonia, asupra căreia veghiază, dar cu ochi de lup întregă Europa. Macedonia e în ferbere și 'n ferbere pune întregă Europa.

Din nou actuală a ajuns chestia macedoneană, de când monarhia noastră vrea să facă calea ferată Uvaș-Mitrovița.

Adecă în înțelesul învoelii, ce au făcut marile puteri europene la Muerzsteg, Austro-Ungaria și Rusia au primit plenipotența să ducă la îndeplinire reformele în Macedonia. Deși numai două, aceste puteri nu s'au putut înțelege așa că chestia reformelor nici până azi nu e deslegată.

Interese în Balcani are atât monarhia noastră, cât și Rusia. Aceasta din urmă adecă nu ar vedea cu

ochi buni, cum s'ar imputernici monarhia noastră în Balcani, deoarece Austro-Ungaria e alături de Germania la ranjarea între olaltă a puterilor. Pentru monarhia noastră e chestie de viață, ca să se extindă economicește în Balcani și tocmai de aceea ministrul afacerilor streine Aehrenthal s'a înțeles cu Sultanul turcesc, ca monarhia noastră să facă două căi ferate în Balcani: *calea freată a sangiacului Novibazar începând din Seraievo, capitala Bosniei până la Mitrovița și să prelugiască cea dalmatină dela Gabella-Metcovici Castelnuovo spre Bocche de Cataro până la San Giovanni di Medua. Serbia va face apoi o cale ferată, ce ar duce dela Dumăre până la Marea Adriatică.*

Sultanul, pe teritoriul căruia încă ar trece aceste linii ferate, și-a dat învoirea. Deoarece însă toate puterile Europei ar voi să câștige ceva în Balcani, se zice, că Rusia, Anglia, Franca nu se învoesc la liniile ferate ce le plănuiește monarhia noastră, pe care o sprijinește de astădată numai Germania. Nici chiar statele mici balcanice, Serbia, Muntenegru — se zice — nu se învoesc.

Va se zică: noua cale ferată ar putea provoca un conflict. Dar chiar dacă conflictul nu a urmat, ne-a pus în poziția să judecăm, cam cum s'ar pune una lângă alta, ori una contra celeilalte puterile Europene.

Tot mai evident ese la iveală, că din fosta dublă alianță vom avea o prea puternică alianță dublă.

În ce privește chestia balcanică: monarhia nu trebuie să uite, că intereselor ambelor sate cer, ca noi

să ne avem o poziție mai sigură în Balcani. Oare nu s'ar putea asta ajunge mai bine prin o înțelegere și cu micile state de acolo, cari la nici-un caz nu trebuie disconziderat.

In atențiunea poporului

Poporul nostru are o datină rea. Pentru ori-ce ceartă, pentru ori-ce lucru de nimic aleargă la avocat, la judecătorie. Este acasă nepăsător, lasă să-i vindă pentru dare și vacuța, care dă lapte copiilor, dar dacă e vorbă de un lucru neînsemnat se duce la avocat, căruia își deschide și inima și punga.

Dar' românul nici cu atâta nu se mulțumește, când crede el, că i-s'a făcut vre-o nedreptate, sau dacă notarul din sat n'a fost alungat de domnii dela comitat, atunci românul nostru pune traista pe băț și haida la... ministru. El în nevinovăția lui nu știe, ca ministru nu se poate amesteca deadreptul în toate afacerile și nu 'și da seama, că el nu poate da totdeauna față cu ministrul.

Adeseori ți se dă ocaziune să vezi pe stradele Budapestei țărani din granița militară, cari au venit la dl ministru. Petrec bietii oameni prin capitală, cheltuesc cu trenul și cu traiul și nu isprăvesc nimic, pentrucă vin cu astfel de cazuri, cari nu se pot face deapreptul din minister.

«Lupta» și «Poporul Român» se folosesc în abundență de această slăbiciune a poporului. În foile lor poți ceti anunțuri, că ei umblă în interesul poporului, dacă pentru fiecare cauză li-se trimit câte 1 coroană, iar dacă oamenii ar veni la Budapesta, îi cheamă să se ducă la redacție. Într'un rând am avut ocaziune să întâlnesc în Pesta vre-o 5 oameni din Bănia, cari erau conduși de un culegător dela «Poporul Român». Își poate închipui fiecare, ce serviciu poate face poporului un ucenic dela tipografie, carele nici nu știe ce, și cu cine să vorbească.

Poporul să se desvețe de această datină proastă. Să-și țină bănișorii pentru dare și alte trebuințe și dacă s'ar întâmpla să aibe astfel de trebuințe, cari au să se

resolve în Budapesta, să se adreseze cu toată încrederea redacției «Severinului». fără a trimite și 1 cor., și dacă și noi ne vom convinge, că cazul de fapt numai în ministerii se poate rezolva, o vom trimite deputatului cercului nostru, dl Constantin Burdia, carele va face tot ce se poate. Timpurile sunt grele, banul se câștigă cu multă trudă și țărăul nostru n'are lipsă să arunce banii săi în toate părțile.

Organizarea

Se cetește și se scrie mult despre organizarea poporului românesc din această patrie. Am ajuns într'un haos, unde nu ne mai putem orienta și e datorința fiecărui român de bine să eugete serios la soarta tristă, în care *de fapt* se află poporul nostru în timpul de față, la încurcătura și desorientarea produsă prin activitatea fără cap și fără orice rost a deputaților naționaliști, și sfântă datorință avem cu toții să căutăm cele mai bune mijloace pentru a îndrepta, ce este rău în sînul poporului românesc.

Noi dela întemeierea organului nostru în diferite rânduri am avut ocaziunea să ne ocupăm cu tema aceasta, să arătăm, că toată politica românească *în stil european* nu aduce nici un bine pentru popor, ci duce la destrăbălare generală, pentrucă produce ură și desbinare în rândurile inteligenților și sărăcie și amărăciune în masele mari ale poporului.

Poporul s'a fost desmetecit, s'a deșteptat din somnul cel adânc, a observat înaintea sa prăpastia și încă la timp s'a oprit, ca în altă parte să apuce, ca să-și apere și țină, ce încă nu este pierdut.

Un stat, fie cât de mare și tare, dacă trăește în continuă frământare, dacă viața lui este numai luptă, dacă tendința lui este de a strica vecinilor, de sine se înțelege, că acel stat din zi în zi slăbește și merge spre pieire.

Așa suntem și noi. Până când în sînul poporului românesc din această patrie nu s'au pornit diferite curente politice, inițiate de niște oameni, cari se dau de binefăcătorii poporului și-l îndeamnă la ură, ba chiar la stirpirea poporului maghiar, poporul nostru și-a căutat de lucru, a trăit liniștit. Au trecut sute și sute de ani și poporul nostru a putut neconturbat să-și țină moșioara, limba, datinile și portul strămoșilor săi și nimeni nici-odată nu s'a încercat să-i răpească aceste bunuri. În timpul din urmă au venit anticriștii poporului românesc. Oameni crescuți, sau cel puțin săturați cu bani din țări străine,

ca să-și poată avea existența, — au aruncat mrejele asupra poporului românesc. Și mulți s'au prins în mrejele falșilor profeți și cei prinși s'au svârcolit acolo, până au ajuns sau în închisori, sau la sapă de lemn. Iar profeții? Ei au *rîs în punni*, și-au bătut joc de neprecauțiunea și prostia celor prinși în mrejele lor și în tiena au împărțit banii, ce li-se trimiteau din România. Cei păcăliți, cei ce cu sila s'au făcut martiri, au trebuit să sufere pierderi morale și materiale, le-a părut rău de nesocotința lor, dar în cele mai multe cazuri prea târziu. Și masele cele mari ale poporului s'au abătut pe un moment dela calea iubirii creștine, și acolo a fost străbătut duhul urei, carele desbină și nimiceste. De ani de zile se aruncă asupra poporului câte un val puternic. Este o apucătură a cătorva inși răvnitori după *mărire și bani*, cari în ascuns pregătesc ei între ei terenul și apoi activitatea lor distrugătoare pe câteva momente își are efectul. Mrejele lor se umplu cu jertfe.

Să privim la trecut.

Era pe timpul memorandumului. În fruntea poporului românesc era înțeleptul Alexandru Moesonyi. Poporul român se oprise pe un moment în calea sa politică, ca să se orienteze asupra situațiunii, ca bine să cumpenească mijloacele lor de lucru, când fără veste s'au ivit profeții falși și au aruncat ideia memorandumului. Orice lucru nou prinde. A prins și apucătura lor. Bărbații înțelepți, adevărații conducători ai poporului românesc au fost delaturati și în frunte s'au pus ei, *tot conducătorii de astăzi*. Pentru acțiunea lor le-a trebuit bani. România și Mama Liga le-a dat din destul, așa că conducătorii falși erau mai mult prin București, unde erau primiți cu mare paradă.

Au făcut memorandumul. Au voit să-l prezente la locul prea înalt, dar n'au fost primiți. Poporul românesc a rămas de rușine. Profeția cuminte a dlui Moesonyi s'a adeverit. Și când falșii conducători au ajuns să-și dea samă despre un act anticonstituțional, săvârșit de ei, a trebuit să viină din România unul, carele cu revolverul în mână a silit pe conducători să stee înaintea judecătorilor și să-și dea samă de faptele lor. Când era vorba de banii din România, toți erau voynici, luptători neînfricați, iar când a venit rândul judecării, toți au fost mai nevinovați. Vine vorba: «*La plăcinte înainte, la război înapoi*».

Rațiu, Coroian, Lucaciu și alții s'au dus la închisoare. Poporul i-a sărbătorit prin diferite cântece. Dar închisorile din Segedin și Vaț nu erau hotelurile de pe bulevardul din București, încărcate cu toate bunătățile și leii naționali s'au prefăcut în miei nevinovați, au sărutat frumușel mâna lui Bánffy și au scăpat din închisoare. Așa s'a sfârșit comedia memorandumului. Credeai, că va fi o tragedie și a ieșit din ea un lucru ridicol.

Iar poporul?! Poporul a rămas desiluzionat și cu multe pierderi.

În Sibiu s'au certat. Ioan Russu Șirianu a fost dat afară dela «Tribuna» veche și a luat-o spre România și încărcat de multe bunătăți, s'a reînțors în patrie ca protegiatul lui *Sturdza* și a înființat «Tribuna» din Arad.

Acum aci a fost centrul celor lipsiți. Aveau și ei lipsă de unele-altele din România și la îndemnul lor au aranjat *congresul naționalităților* din Budapesta. A fost bună idee pentru ei. Congresul s'a ținut, s'au rostit câteva cuvântări, s'a ținut banchetul obicinuit, unde s'au laudat reciproc, și cu atâta s'a ales... *poporul*.

La alegerile trecute centrul politicii românești s'a transpus la Budapesta. Frânele au fost smulse din mâinile «Tribunei» și predate celor dela «Lupta». Am văzut cu câtă furie a luptat «Tribuna» contra celor dela «Lupta». Pentru ce? Doar și «Tribuna» era foaie naționalistă? Era tot interesul, care o făcea să strige și să injure. În fine s'au deochiat și derbedei dela «Lupta», nimeni nu li-a mai dat crerământ minciunilor lor și poporul de semne de o viață mai liniștită, de o alipire cătră soțul său de suferințe în veacurile trecute, cătră poporul maghiar.

S'au adunat la Budapesta din nou fruntașii neamului. Au simțit lipsa unei organizării pe alte baze. Au fost mulți și au fost dintre cei mai aleși. Au fost *segete lumini ai neamului*, între ei și Ioan Russu Șirianul. Le cunoșteam scopul, prevedeam. efectul. Centrul politicii românești a fost transpus la Arad. De ce? Pentru că acolo sunt oamenii însămnaiți al neamului, ca Russu Șirianul, Bocu, Antonie Pepa, Ioan Iova. Aceștia au să scoată poporul românesc din năcaz. Abea transpus însă centrul la Arad, se și văd intențiunile. Noi am accentuat în diferite rânduri că acești oameni lucrează pentru popor numai pentru interesele lor, pentru ca să-și facă ei trebșoarele.

«Tribuna» număr de număr ne vestește, că comitetul lucrează la împărțirea cercurilor, la compunerea listelor și fiecare membru are să plătească o taxă anumită. Eată lucrul principal. Le trebuie celor dela Arad taxe. Ba am observat mai mult din scrisesele «Tribunei». Localitățile clubului se află în casele dlui dr. Ioan Sucișu președintele comitetului din Arad dl dr. Sucișu și-a zidit o casă mare și se cuvine, ca câteva chilii să fie închiriate de neamul românesc. Altcum pentru ce ostenește el pentru acest neam. Poporul românesc nu poate să fie nerecunoscător.

Credem, că fiecare om cinstit va observa indignarea ce ne cuprinde sufletul, văzând, că în toate veștunile românești interesele personale ale unora în altora parcă robul de frunte, iar adevăratele interese ale poporului sunt nesocotite, desconsiderate.

Am făcut pe scurt istoricul politicii externe românești, ca să arătăm, că poporul nici când n'a tras folos din diferitele mișcări politice și că toate s'au făcut cu scopuri ascunse, pentru interesele conducătorilor.

Și organizarea cea nouă tot astfel de scopuri urmărește, și când neamul va fi sătul și nu va mai jertfi pentru a vărsa bani în lada

fără fund dela Arad, atunci dl Ioan Russu Șirianul din nou se va prinde de braț cu Kristoffly și vor pleca ca doi frați prin cercurile românești.

Noi sfătuim mai vârtos pe preoți și învățători să se ferească de mregele lui Russu Șirianul și să conducă poporul pe calea cea adevărată să sădească în inimile fragede ale copilului român iubirea de Dumnezeu patrie și de aproapele, carea singură ne aduce la mântuire. Iar ce privește cassa partidului, administrată de domnii din Arad, nu vom întârzia a supraveghia, ci oare cum se administrează banii crunți, adunați dela acei nefericiți români, cari după atâtea pătenii triste mai cad în cursa advocaților trădători de neam din Arad.

Penru foaia lui Birăuț

Era în toamna anului 1906. Dimitrie Birăuț proprietarul «Poporului Român» convocase la Caransebeș o adunare a alegătorilor. Era acuzat, că s'ar fi vindut guvernului și voia să combată faima răspândită, voia să arate alegătorilor români, că de unde pot ei aștepta mântuirea lor.

S'a adunat lume multă. Oamenii au venit, ca să audă despre cele ce se petrec, ca să se poată orienta asupra situațiunii și să știe, cum să lucreze în viitor.

Birăuț s'a suit pe masă și a vorbit. A vorbit bine și frumos. Și din vorbirea

lui am auzit, că cel mai bun fiu al neamului românesc, cel, ce mai mult se interesează de năcazurile poporului românesc, cel ce fără interes personal lucrează pentru binele poporului, este deputatul cercului Caransebeș, *Ilustritatea Sa Dl. Const. Burdia*. Grănicerii, preste 1000 de alegători, au rămas încântați de cuvintele lui Birăuț, liniștiți s'au dus acasă și din acel moment nici poporul n'a mai dat crezământ clevetitorilor, ci a urmărit cu mai mare atențiune activitatea dlui Const. Burdia, s'a convins, că spusele lui Birăuț, când îl asemăna pe dl Burdia cu Gozdu, Serb, Gal și alți bărbați ai neamului nostru, au fost adevărate și poporul astăzi privește la dl Burdia ca copilul la părintele cel bun.

Și dacă părerea poporului grănicer, în urma celor experiate, despre dl Burdia s'a schimbat în bine, părerea lui Birăuț și a celor dela foaia lui «Poporul Român» s'a schimbat în rău. Oare din ce cauză? Poate că dl Burdia se va fi desbrăcat de însușirile cele bune și va fi pornit pe o cale rea?

Nici decât. Birăuț s'a arătat recunoscător față de dl Burdia numai până l-a scos dela închisoare, până i-a mântuit familia dela perire și apoi, *ca omul cel de omenie*, când s'a văzut scăpat de închisoare, când s'a văzut pe uscat, *rițând în punni*, a vindut foaia dlui Vlad și a început să calumnieze pe acela, pe care el îl asemănase cu Gozdu, Gal, Serb și alți bărbați bine meritați. Cu Birăuț ne cade greu să ne ocupăm, pentru că el cu calitățile și pregătirile sale nu este chemat să dea direcțiivă, nu este îndreptățit să predice autoritatea și ținuta neexceptionabilă și românească a dlui Burdia și dacă totuși am

F O T O

Marinarul

Mahalaua e locuită numai de pescari. Căsuțele mici și joase, săptămâni întregi dorm liniștite, cu lăcăți mari la ușile de brad. Singurii păzitori, câteva pisici slăbănoage, stau mârșite pe stâlpii porților, privind cu jale la șiragurile de pește sărat, care atârână pe sfori și se usucă la soare.

Apoi, deodată, când lotoile încărcate cu pește trag la Vadul Boilor, totul se schimbă ca prin farmec. Caterincile cântă, bărbați și femei se iau de gât, chinind pe ulițele murdare, se îndosesc prin câte-o crășmă și petrec până la ziuă; la urmă se sfârșește cheful cu păruiele sdravene, ori cu capete sparte.

O singură inimă stă rece la toată veselie; inima Casandrei, nevasta marinarului Antohie.

Căsuța lor odinește ceva mai la o parte. Străjuită de un salcâm prăfuit, cu acoperemântul de șindrilă plecat cam într-o parte, în liniștea serci, prin geamurile mici, privește par'că chiorș la celelalte chichinețe.

Cassandra e femeie frumoasă. A fost în vremea ei și mai e și azi; năcazurile au îmbătrânit-o. Al nouălea an de când s'a măritat, și n'atât amar de vreme, ea nu-și aduce aminte să fi petreut un Paște sau

un Crăciun cu dumnealui. Când celelalte femei se duc la vizite, la prietene, ea tot singură între cei patru pereți, ca o vădană. Nici-odată, nimeni n'a auzit-o jăluindu-se. S'a deprins cu felul acesta de viață, iar împrejurările au făcut-o tare ca un bărbat. Aceasta mai ales de când mă-sa s'a dus pe calea cea neînțoarsă. Are doi copii: unul de șapte ani și celalalt de 11. Cu ei își petrece uritul în lungile așteptări.

De multe-ori, când dumnealui vine acasă, dânsa îi spune:

«Ce nu-ți cauți altă slujbă, bre omule? Mai bine-o leafă mai mică, dar să fi sigur de viața ta!»

Antohie rîde și o ia de gât, apoi zice: «Așa-i viața de marinar! Câteva zile împreună, după aceea o sărutare, și pustiul apei s'așterne între noi...»

În zilele cu soare, își ia ciorapul, copilul de mână și pornește la Dunăre. Malul coborâre prăpăstios și fără verdeață. O cărăruie mică șerpuește pe coastă. Dunărea curge liniștită și mândră. Câte o barcă neagră taie în curmeziș fața apei. La depărțări mari, un vapor ridică drumul Brăilei. Casandra urmărește toate acestea, dar ochiul ei țintește mai ales, spre zările depărțate ale portului, acolo unde coșurile fabricelor, catartele probelelor se ridică negre în cuprinsul strălucitor.

Când un fum negru se înalță spre albastrul cerului, inima ei prinde a bate cu grabă; duce mâna streășină la ochi,

căutând să deslușească zarea. De atâția ani de zile s'a deprins a cunoaște vaporul, după catarte și coș. Dacă așteptarea i-a fost zădarnică, își ia copilul de mână și se întoarcă acasă.

Noaptea coboară liniștită. Prin vecini se aprind focuri mari și pescarii vin acasă cu ciorpăcul de a spinare. Une-ori pe lângă gardurile întunecate se strecoară flăcăi cântând:

Margareeto, îngeraș iubi-it,
Margareeto sunt nenoro-it...

Atunci își aduce aminte de alte vremuri... Vede, par'că, un marinar tânăr și voinic, cu galonul de aur la mână, cu cordele la bonetă și cu ochii negri. Seara, o așteaptă de obicei la porțiță și multă vreme stau față în față, spunându-și de câte 'n lună și 'n stele. Sâmbăta se întâlnesc la baluri; iar dintre toți flăcăii, cari stau roată și-o privesc cu drag, Antohie e cel întâiu, care o ia și-o învârte în danț. Luminile se sting. Târziu de tot, adoarme chinuită de gânduri.

Dintre toate prietenele din mahală, cu mama Safta se întâlnește mai des. Ziuă, după ce isprăvește treaba și-adoarme copilul, trece colțul străzii și deschide porțița căsuței dărăpănate. Bătrâna, când o vede, nu știe, ce să-i mai facă de bucurie. Casandra scoate de sub pestelcă o hârtie, o pune pe masă și o desface:

«Iaca, mamă Saftă. Aici cafea, dincolo zahăr».

făcut amintire de el e, ca să arătăm poporului românesc și mai vârtos grănicerilor noștri, cine a spus să poruncească și clubului național, pentru că trebuie să se știe, că «Lupta» și «Poporul Român» astăzi sunt foile lui Birăuț și chiar «Tribuna» din Arad a declarat, că dl Vlad a spus neadevăr, și adevărul, când a declarat că foile sunt ale d-sale.

Nu ne simțim chemați să aplanăm noi diferențele dintre dl Vlad și «Tribuna», nu ne simțim chemați să căutăm că oare dl Vlad a mințit sau nu, dupăcum spune «Tribuna», dar în interesul poporului românesc, în interesul adevărului și al dreptății ne simțim chiar datori să reflectăm la cele scrise de foaia lui Birăuț «Poporul Român» în numărul său dela 9 Febr. a. c.

Foaia lui Birăuț se lovește de cele scrise în «Severinul» despre trebușoarele ivite în sinul partidului național și și în rândul acesta folosește buna ocaziune de a calumnia pe dl C. Burdia și a lauda pe deputații naționaliști.

Noi nu mai revenim asupra celor trecute în sinul partidului național, pentru că din cele publicate de noi în această afacere alegătorii români vor fi pe deplin convinși, că deputații naționaliști, ajunși în dietă, s'au simțit prea mari domni, pentru a se mai apropia de opinea puturoasă și tot ce au făcut, au făcut pentru interesele lor personale și'n decurs de 2 ani nu pot arăta nici un singur favor exoperat pentru popor, afară poate de lavițele, ce s'au pus la o judecătorie din Ardeal, în arma unei interpelări a deputatului Vaida. Și ei simt, că n'au făcut nimic și aceasta e cauza, ca cei mai mulți deputați naționaliști dela alegere încoaci n'au îndrăznit să mai deie față cu alegătorii lor până

când dl C. Burdia și-a percurt cereul dealungul și de a latul și în tot locul a fost primit de strigătele de iubire ale poporului recunoscător. Dl Burdia în urma faptelor sale din *urgisit* a ajuns *iubit* de popor, iar deputații naționaliști din *iubiți* au ajuns să fie *urgisiți* înaintea poporului.

Pentru seducerea poporului, foaia lui Birăuț, în articolul amintit se folosește de o apucătură. Apucătură nu e rea, numai cât *coconășii* dela «Lupta» și «Poporul Român» nu și-au dat seama de toate împrejurările, când s'au încercat să laude pe deputații naționaliști și să afirme, că *legea nouă prin care se ușurează darea și țărănimea scapă de o greutate de 6-7 milioane la an*, s'ar fi făcut la întreprinderea deputaților naționaliști. Aceasta afirmare e o *minciună*, pentru că ministrul președinte Wekerle *înainte de a fi intrat deputații naționaliști în dietă* a promis legea despre ușurarea dărilor și aceasta lege era luată chiar în programul coaliției. Și apoi oare nu ne aducem aminte cum chiar «Lupta», «Poporul Român» și «Tribuna» cu toată furia combăteau povești despre ușurarea dărilor și susțineau sus și tare, că și din legea nouă poporul tot rău va avea, căci guvernul nu are intențiuni bune față de popor? Oare aceste foi ar fi combătut cu atâta velemență o lege, dacă ea s'ar fi adus la întreprinderea deputaților naționaliști? Și în rândul acesta s'a adevărit proverbul «*Mai iute îl primi pe mincinos, decât pe cănele cel schiop.*»

Așa stăm cu meritele deputaților naționaliști și noi și acum susținem, ca politica «Luptei», «Tribunei» și «Poporului Român» se face pentru a seduce poporul

românesc, căci altcum cei căpătuiți la aceste foi ar fi muritori de foame.

Acum un cuvânt despre legăturile cu guvernul. Dlui Burdia atâta imputare i-se face, ca e în legături bune cu guvernul. Lucru e natural și aproape de mintea sănătoasă, că în ori-ce stat numai prin mijlocirea guvernului poți face bine poporului, căci doară dela guvern depinde, ca să deie sau să nu deie poporului diferite favoruri și dl Burdia din destul ne-a dovedit, că legăturile sale cu guvernul țării le știe folosi pentru binele poporului. Doară nu va aștepta țăranul român cu binele să-i vină din buzunarele goale ale lui Birăuț și a soților săi de foame.

Dar' nu numai dl Burdia caută să se pună bine cu guvernul, ci și deputații naționaliști, pentru că susținem *cu toată hotărârea*, că deputații români au dat ministrului președinte Wekerle un memorandum, în care spuneau, că ei se vor da pe partea guvernului, dacă căpătuiții dela foile naționaliste nu vor fi pedepsiți pentru prostia lor. Ei au declarat apoi prin foi, că faima cu memorandumul nu e adevărată, dar' au făcut-o *din tactică*, sau pe românește pentru a seduce poporul ușor crezător.

Și deci e vorba de pretenia cu guvernul, oare nu chiar cel mai înflăcărat naționalist dl C. Brediceanu a aflat de consult să-l întâmpine pe ministrul Kossuth în părțile noastre și să-l cerceteze în Băile Herculane, ba în timpul din urmă am aflat sigur, că feciorul dlui Brediceanu, dl Dr. Cains Brediceanu va intra în ministeriu sau în alt oficiu prin ajutorul dlui ministru președinte Wekerle.

Pentru această apropiere de guvern noi numai cuvinte de laudă avem pentru

«Să trăești, să-ți dea Dumnezeu sănătate!»

Mai stau, ce mai stau de vorbă, pe urmă baba scoate de sub perină o pereche de cărți slinoase și zice:

«Am să-ți caut, să vedem ce chică?»

Ia cărțile, le măsluște, întinde una Casandrei, pe urmă le așază pe masă. Baba mereu șoptește din gură; apoi dintr'odată zice cu glas tare:

«Mare bucurie, dragul mamei, mare bucurie. Se face par'că, pe corabie, un om de negru și cu gândul și cu inima la tine...»

Mai întoarce-o carte, mai tușește și zice iar:

«Și-ți cade la așternut pe-o vreme de seară. Ei, bată-l să-l bată! oare cine să fie?»

Se uită 'n ochii Casandrei și rîde. Casandra rîde și ea; luând cartea din mîna babei, zice:

«Așa-i, așa-i. De-acum trebuie să vie...»

Ochii albaștri ai tinerei femei rîd de bucurie. Mătușa Safta, după-ce dă încă odată, strînge cărțile, caută un ibric, ia surcelele uscate de după sobă și aprinde focul.

«Și de mult lipsește, dragul mamei?»

«Măne șase săptămâni.»

«Da poate ț'a trimis scrisoare în vremea asta?»

«Da. Mi-a scris una din Spania.»

«Auzi dumneata! Din Spania? Unde-o fi ș'aceea!»

«Apoi, după-cât mi-a spus dumnealui, mergi mai bine de trei săptămâni pe apă.»

«O fi la marginea pământului, Cășandriță, hăi?»

«Nu tocmai la marginea pământului, dar nici departe nu-i?»

«Și ce fel de lume să fie pe-acolo?»

«Ia' niște nății, mamă Safta...»

Bătrâna duce mîna la gură, dă din cap și se miră:

«Măăiculița mea! pe unde mai umblă și Antohie al tău!»

În lumina scăzută a după-amiezei de vară, soarele trimite raze vesele de lumină. O mîță albă sare de pe pat și începe să miaune prin casă.

Baba Safta ia ibricul dela foc, toarnă cafeaua, apoi cele două prietene încep a sorbi beutura caldă.

E o seară întunecată și umedă de început de toamnă. Printre ramurile salcâmlor bătrâni, vîntul trece cu oftări aspre. În vale Dunărea își isbește apele de maluri, scoțînd gemete adânci. Plutele de grînzi scârție 'n noapte și împrăstie fiori. Pe ulițele pustii, tăcere. Felinarele strîmbe veghiază la colțuri și rare-ori în lumina murdară, își arată chipul oameni întărziati sau bețivi, clătîndu-se. Căsuțele mici, adâncite în noapte, desvălesc ochiuri de lumină roșiatică. Pe vremea aceasta, Casandra stă la geam. Ascultă oftările vîntului, ridică din când în când perdeaua roșie și privește în întunerecul de afară. Une-ori i-se pare c'a auzit pași spre poartă.

Se ridică grabnic de pe pat, face lampa mare și așteaptă.

Pe pătîșorul de lângă sobă, cei doi copilași dorm, de cum a inserat a seară. O candelă veghiază în colț, și 'n lumina viorie se desvălește chipul Maicei Domnului.

Casandra privește cu grijă la ei, apoi, pășind în vârful degetelor, s'apropie de pat.

De-odată tresare. Un sgomot de pași o face să-și ridice capul.

Ascultă... Apoi, ca mînată de vînt, se răpede spre ușă. Pune mîna pe clapă și o deschide.

«Care-i acolo?»

«Eu!»

Și de-odată, cu noaptea de-afară, un chip negru se prăvăvălește în prag, ținînd o bucea în mîna.

«Bine v'am găsit sănătoși!» zice voinicul cu glas tare.

«Bine-ai venit, omule!» Și femeia rămîne ca ținuită în loc, neștiind, ce să mai zică de bucurie.

Urmează o clipă de tăcere și omul înalt și spătos, îmbrăcat într'o manta lungă cu nasturi lucitori, cu șapca pe cap și cu fața neagră de cărbune, s'apropie de femeie și-o ia de obraz:

«Te-așteptai să vin în ia-seară?»

«De unde?! mi'nchipuiam, că cine știe ce ț'i-s'a 'ntîmplat!»

«E-hei, lung voiaj. Era să ne 'nghită marea...»

dl Bredicean, pentru că ținem de lucru bun, ca se avem funcționari în ministerii sau în alte funcțiuni mai înalte, de unde apoi bine să facă neamului lor.

Și pentru pretenția sa cu guvernul, suntem siguri, ca nimeni pe lume nu-l va declara pe dl Bredicean de *trădător de neam*.

De ce să măsurăm deci faptele dlui C. Burdia cu altă măsură?!!

Prelegeri economice

de: **Ioan Groșorean,**
protopretor în com. de avere.

(Continuare).

Introducere.

VIII.

— Durere! poporul nostru în loc ca să grijască de economia sa cu mare chibzueală, să țină oborul și grajdul în rând și în curățenia cea mai mare, să facă în timp de iarnă, când n'are nici un lucru, coșeri, scaune de nuele, furci, lopeți și câte alte lucruri folositoare, — mai bine își petrece timpul în birt, unde își mânăncă toți bănișorii, cari și-i-a adunat în decursul verii cu sudoarea feții sale. Dacă poporul nostru ar ști aceea, că rachiul este acel dușman cumplit al omului, care ne sărăcește, ne strică sănătatea și care face din om un adevărat dobitoc, care nu știe judeca și chibzui. Și apoi este un adevăr constatat, că cele mai multe crime, păcate și fărâdelegi se comit în beție și lenevie, care aruncă pe om în temniță. Il sărăcește cu desăvârșire; apoi sărăcia este și mai mare vrășmaș a omului, pentru că sărăcia te face mișel, răutăcios, minci-

nos și certăreț. Certele, și procesele apoi duc pe econom la sapă de lemn.

Poporul germân (nemțese) din comitatul Torontatului, spre pildă, dacă din întâmplare are atare ceartă ori proces, nu se duce deloc la advocați și la județ se întenteze proces, ci mai întâiu reaceară pe primarul comunal, ca să mijlocească o împăciuire oare care între părțile certătoare și dacă mijlocirea primarului rămâne fără rezultatul dorit, atunci, la rugarea ambelor părți să constituie un așa numit «județ de pace», a cărui membrii sunt: primarul comunal, preotul, învățătorul și 2—3 economi fruntași, cari sunt cunoscuți în comună de oameni drepti și de omenie. Acest județ apoi hotărăște cauza definitiv, fără advocați, fără cheltueli și fără timbre (ștemple) și numai ararcori să întâmplă cazul, când părțile certătoare nu sunt mulțămite cu sentința căzută.

Oare n'ar fi bine, dacă și poporul nostru ar urmări exemplul bun a nemților din comitatul Torontatului considerând, că prin aceasta poporul nostru ar cruța mii de coroane, ce astăzi în nechibzueala sa este silit să le plătească advocaților și executorilor, iară copilașii săi goi și flămânzi țipă de foame și de frig pe stradă?...

— Am expus fără ură și animositate toate scăderile și păcatele poporului nostru singur și numai în scopul, ca poporul nostru recunoscându-și odată slăbiciunile sale, să rumpă odată pentru totdeauna cu obiceiurile rele, sunt cauza la nefericirea și la neajunsurile sale, și să pornească pe calea cea adevărată, care singur și numai singur ne poate duce la limanul dorit.

Poporul nostru însă numai atunci să va ferici pe această cale nouă, dacă

muerile noastre, cari astăzi beau cu noi în rând spirt și răchiu, cercetează birturile întocmai ca și noi, trăesc în cele mai mari desfrânări întocmai așa, ca și niște orgii bachanale de pe timpul Românilor de odinioară, — se vor lăsa cu totul de acestea obiceiuri slabe și fără câpătăiu, și vor stăuri cu inimă și cu suflet în acolo: să fie mame bune și cu credință, să iubească curățenia și ordinea în casă și în obor, și în fine să conducă conștiințios economia de casă spre fericirea și în folosul familiei sale.

Aș păcătui în contra adevărului însă, dacă nu a-ș releva la acest loc și însușirile bune și demne de imitat a poporului românesc.

Este un lucru cunoscut în țara noastră, că nici un popor nu există în patria noastră, care să cruțe dela gură astfel — ca poporul nostru. Până când celelalte popoară consumă pe an mii de coroane, și apoi pentru hainele lor plătesc din greu la neguțători, — până atunci poporul nostru trăește cu colesă (mămăligă), lapte, brânză și altele, cari fac la olaltă o sumuliță atât de însemnată, încât cu drept cuvânt putem afirma: că traiul vieții poporului nostru să reducă la erogate minimale; și apoi poporul nostru pentru albituri și haine nu dă nici un finic — așa zicând, deoarece muerile noastre torc și țeasă singure pânză și postavuri pentru hainele de lipsă.

Dacă celelalte popoară din patria noastră ar urmări în privința conținutului exemplul poporului român, ar abandona luxul din fire afară, ar torce și țese toate albiturile și postavurile de lipsă în casă pentru îmbrăcăminte, atunci țara noastră ar cruța an pe an milioane de

«Cum, era să vă 'necați?» zice femeia cu glas de spaimă. «Și cum era să vi-se întâmple nenorocirea?»

«Apoi să vezi», zice omul și se așază pe pat. «Da' vino încoace, stai colea... Să vezi... Pornisem din Rotterdam pe-o vreme liniștită. Când am ajuns la Finister, la Țintirimul Marinarilor, unde se pune pe-o furtună... mamă... Acolo, într'un golfuleț mititel, o mulțime de vapoare franțuzești, englezești, cari veniseră înaintea noastră, se adăpostiră de furtună și nici unul nu ieșia la larg. Stăm noi câteva ciasuri în ancoră și, mai liniștindu-se furtuna, văd pe Căpitan dând poruncă să fie mașina gata. Plecăm pe inserat. Pe la mijlocul nopții, unde 'ncepe vântul a urla și valurile a crește cât munții și-a isbi vaporul, când într'o parte, când într'alta. În câteva ciasuri, de mari ce erau talazurile, nimic nu mai rămăsese bun pe covertă. Stam legat la cârmă împreună cu Căpitanul, și isbirile apei tot cercău să ne fure... Marinarul tăcu; își duse mâna prin păr și lăsă capul în jos. — În spre ziuă a dat Dumnezeu de s'a mai potolit furtuna. Am avut noroc... Acu bine că m'am întors acasă...»

Femeia ridică ochii în sus, elătină din cap și-un oftal porni din adâncul sufletului, pe când două lacrimi îi alunecară pe obraji.

«Ți-o fi foame», întrebă ea după un timp.

«Foame, și nu prea».

«Am friptură, borș, numai să le încălzesc».

Casandra se apropie de pat și prinse a sgâlții pe copilași:

«Scoală, Mihăiță, a venit tata...»

De sub plapoma roșie, răsări capul micuțului. Copilul se frecă la ochi, se ridică în picioare, s'apropie de marinar și-i sărută mâna.

«Ce mai faci tu, măi strengarule? te-ai făcut mare hăi?»

Și mâna butucănoasă începu a netezi obrazul fraged. Copilul se uita cu bucurie la el, apoi prinse a vorbi cu glas tare.

«Ja' 'ntreabă-l ce-a 'nvățat?» șopti Casandra. După aceea se apropie de pat și ridică pe cel mai mititel, înfășurat și strâns ca un pachet.

«Da' pe mine nu vrei să mă vezi, tată? M'am făcut male!»

Antohie și-apropie obrazul păros și voi să-l sărute. Copilașul se uită spăriat la dânsul și 'ncepu a plânge.

«Tata, mamă, tata, nu te spăria!» zise femeia, cercând să-l liniștească.

Marinarul se sculă și 'ncepu să-și rotească ochii pe păreți.

«Cumătru Nastase e sănătos?» întrebă el.

«Sănătos și voinic cât un cal».

«Da', al-de vāru-meu Ilie, a mai fost pe aici?»

«A fost numai odată».

«Dar lemnarul, pe care-l arvonisem înaintea plecării, a făcut bine ușa?»

«Binișor, dar m'a cam purtat cu vorba vre-o lună de zile...»

În sobă focul prinse a duduși vesel și Casandra se învărtia de colo până colo, rânduind oalele.

Antohie se apleacă, desleagă buceaua și scoase un pachet, pe care-l desvâli cu grijă.

«Iaca, nevastă, ți-am adus de-o rochie; vino și vezi dacă-ți place...»

Femeia se repezi, luă stofa din mâna bărbatului, se uită la ea cu bucurie, apucă pe bărbat de după cap, îl sărută și zise:

«Tochmai îmi trebuia; și-i frumoasă, par'c'ai fost într'un gust cu mine».

«Gâci, cât am dat pe ea?»

«Poi, dă... la vre-o zece franci».

«Cam așa ceva vine, în monedă olandesă...»

Apoi, desvâbind un alt pachet, scoate un fes și-l întinde băiatului.

«Mihăluță, ia' te uită ce ți-a adus tata din Constantinopole; pune-l în cap, să vedem cum îți șade...»

Copilul luă fesul cu moțul negru, se uită la el, apoi începu a sări prin casă, bătând din palme:

«Iaca, mamă, ce mi-a adus tăticu!»

«Vezi, să fi cuminte și să 'nveți!»

Casandra aduse strachina cu borș, mămăligă, un ardeiu și le puse pe masă.

coroane considerând, că numai pentru pânză și postavuri merge din țară afară în străinătate mai bine de 600 milioane de coroane, ba ce îi mai mult, pentru haine gata dăm în fiecare an 32 milioane de coroane, care sumă ar rămânea în pozonarul nostru, când poporul ar produce însuș pânzăturile și postavurile de lipsă pentru îmbrăcămintea noastră.

Durere! industria de casă a patriei noastre, care înainte de aceasta cu 50 de ani era fala Ungariei, era așa de dezvoltată și puternică, încât chiar Austria bogată trebuia să recunoască, că industria noastră de casă se află la culmea sa. Această stare îmbucurătoare însă nu mult au durat, deoarece cu inventarea mașinelor de tors și de țesut, industria de casă a început tot mereu să dea îndărăt așa, încât astăzi numai la poporul român mai vedem în casă furcă și războiu, deși acestea scule sunt pe cât se poate de primitive. Femeile noastre nici astăzi nu cunosc furca cu roată de tors, războiul modern cu suveică, urzitorul și dăpănătorul practic, care înlesnește lucrul, și cu ajutorul căruia putem și iarna în chilie să urzăm și dăpănăm sortul pentru țesut. Femeile noastre, în lipsa unui urzător, nici că pot urzi torsul considerând, că urzirea se face în grădină în jurul pomilor, cari formează un cerc rotund; iarna, când gerul este mare și timpul umed, femeile apoi nici pe lângă cea mai bună voință nu pot îndeplini acest lucru migălos, ci sunt silite să aștepte, până vine draga primăvară.

Două lucruri sunt, fără cari nu putem trăi: fără mâncare și îmbrăcămintă; dacă poporul nostru va produce pe viitor

Turnă borșul prin farfurii, apoi tustrei se așezară pe scaune, începând a sorbi.

După un timp, marinarul scoase o sticlă cu bere, o destupă și turnă beutura prin pahare.

«Noroc! Bine v'am găsit sănătoși!» zise el, ciocnind paharul.

«Bine-ai venit!...» șopti femeia.

Apoi lăsând paharul jos, întrebă din nou:

«Asta-i tot din Rotterdam?»

«Da, din Rotterdam».

«De-acolo, de unde-s fetele frumoase?»

Marinarul zimbi pe sub mustață, închise un ochiu și duse lingura la gură.

«Rizi, ha? Mi-se pare că ți-a căzut vre-una la inimă!»

El tăcu, o apucă de bărbie, apoi netezind-o pe frunte, îngână cu glas trăgănat:

«N'ai grijă; nu te dau eu nici pe zece spălăcite de-acelea...»

Afară, vântul nopții s'abātu pe la geamuri, le cercă dacă-s bine prinse, apoi fugi mai departe chiuind. Un câne prinse a lătra cine știe unde, iar glasul lui, slăbit de depărtare, abia putea s'ajungă în căsuța liniștită.

Neculai Dunăreanu.

cât mai multe alimente și material pentru hainele de lipsă, atunci suntem siguri, că poporul nostru, și țara întreagă va da înainte, deoarece-ve vecinic rămâne adevărul: «Că ajută-te însuși, și apoi te va ajuta și bunul Dumnezeu!»

(Va urma).

Când dl profesor călătorește . . .

I.

Toată lumea s'a mirat, când a cetit numărul din urmă al revistei «Viața Românească», anunțat cu atâta ifos în «Tribuna».

Cineva adevărat a făcut o glumă nesărată cu această revistă și probabil acel cineva încă a fost de cineva aprilizat, se zice, în puterea toamnei.

Cum, cum nu, dl Secula, care de prezent are fericirea să propună la pedagogia română din Arad, a voit să meargă în Ardeal, doar asta ne-o spune titlul acelor șire, cu cari scrie contra gimnazului de stat de aici. Avrur să meargă în Ardeal, a ajuns însă în Borlova, noauă vecină, pe care iute, în mare grabă o încorporează la Ardeal. De ce? Noi n'avem nici o cunoștință, că Borlovenii ar fi pripășiți pe aici din Ardeal.

De altceva e însă vorba. În Borlova dl Secula a avut răgaz și date să scrie contra gimnazului din Caransebeș, contra lui Burdia, contra profesorilor dela acest gimnaz.

De fapt nimenea nu i-a cerut părerea dlui Secula în chestiunile acestea — se vede, că n'au fost oamenii curioși. D-sa totuș s'a obstinat a umplea pagini din «Viața Românească» cu astfel de lucruri.

Poporul din graniță de mult a judecat altcum decât amintitul călător. Fii de grăniceri au umplut trei clase de-odată, ceea-ce arată, că de, de gimnaz a fost foarte mare lipsă. Dl Burdia a făcut, ceea-ce altul n'a putut arăta până acum: unde mai e, ca să-ți înveți copilul 8 ani fără nici o lescae, ca și în Caransebeș?

Dreptaceea nici nu credem, că acel călător și-ar fi pus pe hârtie părerea sa făcută din autopsie, dacă a umblat pe aici.

Nu putem să credem nici aceea, ca un profesor, ce de prezent e călătorul nostru, să poată arunca așa grave acuze contra învățământului din gimnazul nou deschis. Las' că nu-l socotim competent a judeca astfel de lucruri, dar se mai adaugă și

împrejurarea, că unui profesor nu-i e permis să se îndoiască, respective să arunce acuze neobicinuite unui institut de învățământ, cum e gimnazul din chestiune.

Tocmai de aceea susținem cu toată tăria, că fie în Borlova, fie în altă parte, călătorul nostru a fost tendențios informat.

Licitatiunea poenilor grănicerești în Bozovici.

Marți în 11 Februarie a. c. s'a ținut licitarea poenilor a împăduriților din Valea Almăjului în localul foresterii Com. de avere din Bozovici sub prezența dlui Alexandru Balaș, director silvanal.

Sosirea d-lui director în Almăj a fost o surprindere nespusă, adevărat Marți dimineața venind cu dl Miulescu dela Pervova apropierea dânsului de comuna Prilipeș se vestește prin sunetul pivelor, unde Prilipcenii cu așteptare serbătorească l-au întâmpinat sub conducerea cojocarului Ion Dragila și altor fruntași în drumul țării și felicitându-i sosirea l-au însoțit către Bozovici.

Ajungând însă la Bozovici s'a început licitarea, la care dl director cu o nobilă iubire între toți concurenții grăniceri a făcut pace și cea mai bună înțelegere. Îndeosebi s'a purtat față de comuna Prilipeș asigurând locuitorilor muntele Semenice cu o taxă favorabilă pentru pășunatul vitelor, la carea ce-i drept de câțiva ani au luptat mult dl Teofil Oșeski, directorul casei de păstrare Almăjana tot mai astfel și dl protopretore Péczely de altcum proprietarul Mon Bohariu din Obreja, care când pela Caransebeș, când pela Prilipeș a obosit prin călătorii grele în timp de iarnă.

După cetirea contractului au mers prilipcenii la localul dlui Oșeski, de unde apoi la dl protopretore exprimându-le calde mulțămite totodată invitându-i, ca în societatea d-lui Balaș se iee parte pe mânezii fiind serbătore S. S. V. Grig. și Ion la Prilipeș cea-ce s'a și întâmplat.

S'a dat veste Mercuri prin tobă, cumcă la 10 oare a. m. vor sosi oaspeții invitați. După aceea au plecat călăreții cu steaguri și caii înpodobiți cu ramuri verzi de brad într-o fugă de fulger întâmpinându-i pe țărmurile Bozoviciului, de unde avisându-se comuna prin pive s'au adunat mic eu mare bărbați și femei așteptându-i din crucea uliței până la plațul comunei.

Dl director era însoțit de forestierul Moldovan, de protopretorele și de directorul Almăjanei. Când au ajuns la crucea uliței de către Nera, deabea se auzeau vocele de să trăiască, apoi din ce se apropiau vocele și mai tare sunau pân'-ce ajunsere înaintea casei comunale, unde cu o vorbire lungă i-a primit în numele comunei învățătorul Bojincă sălătându-i și asigurându-le stima și felicitările poporului. Au felicitat

pe Ilustr, dl C. Burdia, deputat dietal pentru faptele-i nemuritoare, pentru multe binefaceri graniței și Românilor uitați de lume.

Părintele Borchescu a amânat liturghia, ca se dea ocaziune oaspeților a lua parte la sfta biserică, ceace după exprimarea reconștinței dlui Balaș, cu toții au mers la biserică, unde bravul Obrejan Bohariu a cântat irimosul cu o voce bistrană.

După serviciul divin au început cu văzutele care, se finiră la părintele Borchescu de unde apoi fiind însoțiți de Sftia Sa au mers la economul Pavel Gancea și Ion Dragila, unde erau invitați la prânz, iar în decursul prânzului după mai multe toaste s'a trimis o telegramă Il. dlui Burdia cu felicitări.

După prânz au mers cu toții la joc, unde vedeam pe dl Balaș voios jucând hora boerească între doamna preoteasă și notarișița.

Iar cătră seară după un rămas bun părăsind comuna au călătorit spre Bozovici.

Din acestea nu am putut călecula altceva decât deșteptarea poporului.

Mihail Zarva
dela Prilipeț.

Scrisori din valea Almăjului.

Eu ca econom m'am ocupat încă din copilărie cu cetitul gazetelor, broșurilor și a totfelul de scrisori românești.

Am cetit în unele gazete lucruri și fapte despre Ilustrul domn Constantin Burdia. Dar cu părere de rău trebuie să mărturisesc, că într'unele gazete am cetit multe învinuiri și scornituri în contra acestuia. Eu din parte-mi le zic acelora, cari scriu învinuiri în contra de toți stimatului Constantin Burdia, că nu au dreptul să defaime pe un binefăcător al întreg neamului românesc.

Căci eu am constatat din faptele lui zilnice, așa: că dacă ni-ar da bunul D-zeu cât mai mulți deputați, cu inima așa dulce, și cu vază așa mare, cum avem pe acest domn. Și întreg neamul nostru românesc ar avea în fața lumii mai mare vază ca acum.

Pe acest domn l'a înzestrat D-zeu cu o inimă așa de dulce, și cu o minte așa de ageră, încât el nu face deosebire între prieten și dușman, în afacerile de bine, unde îi stă în putință, în favorul Românilor celor, care se adresează lui în ori-ce afacere ori năcaz. Ar trebui coloane întregi, ca să însir toate binefacerile, ce numai eu le știu, făcute de el, spre ajutorarea Românilor.

Noi am avut mai mulți, și în mai multe rânduri, deputați români guvernamentali, dar pot zice, că nici unul nu-a putut ajuta poporului românesc ca acest deputat. Căci el în tot locul, și în toată vremea caută să facă pace.

Aș dori să-mi răspundă cineva din aceia, cari vinovățesc faptele dlui deputat Const. Burdia, ce foloase ni-au făcut ei.

Eu pe cât am cetit și știu, nu ni-a putut câștiga aceștia nici un drept. Și de ce nu? Pentru ca și noi putem vedea din întâmplările zilnice dintre noi, căci

numai cu o vorbă spusă rău și nepotrivită, putem supăra și mânia și pe cel mai iubit prieten.

Iară cu o vorbă dulce și înțeleaptă dată la vreme, putem atrage spre fapte bune și pe cel mai înverșunat dușman.

Căci bine să vă aduceți aminte, de istoria Marelui și Neuitatului Mitropolit Andrei baron de Șaguna, prin ce a câștigat el autonomia independentă a bisericii noastre? Au nu numai prin preținie, alipire și bună înțelegere cu oamenii stăpânirei?

Gerboveț la 10 Faur 1908.

Axentie Goga
econom.

NOUȚĂȚI

Protopop al Sibiului a fost numit dr. Ioan Stroia.

Transferare. Ministrul de culte și instrucțiune publică a transferat pe învățătorul comunal din Deliblata, George Bujișgan, la școala comunală din Nicolinți (Temes Miklós).

Dr. Siegescu distins. Ne vine atât de cu drag a aduce știrea, că distinsul profesor, pedagog și scriitor român, dl dr. Iosif Siegescu, profesor la gimnazul superior din Budapesta, a fost numit din partea ministrului de instrucțiune publică membru în comisiunea pentru examinarea profesorilor dela școlile medii, în special membru al comisiei pentru limba și literatura română. Domnul Siegescu a ajuns la aceasta distincțiune onorifică printr'o muncă și printr'un zel de scrutător și scriitor bine cunoscut din partea Românilor. În mai multe rânduri a fost emis din partea guvernului ca comisar la institutele preparandiale românești, unde cu blândețe și cu adevărată pricepere a știut să arate, să coregă și să îndrepte greșelele, să reprezinte interesele statului și să nu știrbească nici drepturile susținătorilor de școli.

Munca serioasă și cinstită a fost recompensată după merit.

Din parte-ne îi gratulăm din inimă.

Decorațiune. M. Sa Regele nostru a decorat pe ministrul de război al României, Averescu, cu cordonul mare al ordului «Coroana de fer».

Drapelul și Gimnazul sup. de stat din Caransebeș. La loc prim cearcă se dovediască confrății dela *Drapelul*, că rezultatul din primul semestru dela gimnazul de aici nu e satisfăcător, ba uneori se coboară și la persiflaj. Noi l'am aflat și-l aflăm de stăpânitor și acum, deoarece în considerare trebuie să se ia, că militarii elevii au avut foarte mari greutăți cu limba de propunere.

Iar ce privește comparația, ce am făcut-o între școale de stat deoparte și comunale, confesionale de altă parte, o susținem și acum.

Fiindcă de fapt ni s'a comunicat din loc competent, că din ultimile școli vin elevii lipsiți de cunoștințele suficiente. Și-apoi nu numai din graniță sunt elevi acici, ci-s și de cătră Lugoj și Reșița așa că nici aceeaș aserțiune nu stă, că sunt elevi numai din două școli confesionale!

Drapelul mai bine ar cere, ca inspecția în școalele confesionale să fie mai strictă, ca să se poată arăta mai bune rezultate!

Numirea comitelu suprem al comitatului Timiș. Pentru comitatul Timiș și pentru orașul Timișoara a fost numit de M. Sa ca comite-suprem Hertelendy Ferencz, membru al casei magnaților și consilier suprem al băncii Austro-Ungariei. Numirea aceasta este primită cu simpatie în toate cercurile. Se sperează, că noului comite-suprem îi va succede să aplaneze hărțuile din comitat.

Convocare. Reuniunea de cânt a meserieșilor din Caransebeș, aranjază în sala hotelului Lichtnekert, la 23 c. în favorul fondului pentru steag, un bal de domino-roșu. Comitetul aranjator se roagă de public, că dacă se va prezenta mascat, atunci, luând în considerare caracterul de bal mascat în domino-roșu, să poarte fiecare domino-roșu. Inceputul petrecerii la 8 oare seara. Prețul de intrare 1 cor. de persoană.

Caz de moarte. În internatul comunității de avere de lângă gimnaziul din Caransebeș, a murit de șarlah, Iacob Musteșta, elev de clasa I c. Cât timp a fost bolnav, a zăcut în spitalul din loc. După ce s'a însănătoșat, l-au dus părinții acasă în Borlova, și la tot cazul că acasă n'a fost împărțit de grija necesară după un astfel de morb greu, și aceasta poate să fie cauza, că fragedul, și sirguinciosul băiat zace azi în mormânt sub glia rece. Odihnească în pace.

Deputațiune. Zilele acestea a sosit din comuna Prilipeț o deputațiune la președintele comunității de avere, Il. S. Dl Const. Burdia, și l'a rugat, să li-se permită a-și paște vitele pe o anumită pășune de pe muntele Siminic. Il. Sa, a luat în considerare rugarea îndreptățită a comunei și le-a permis, că începând dela primăvară să-și mâne vitele la pășunea cerută.

Asenările în Timișoara, se vor ținea anul acesta în 8. 9 și 10 Aprilie. În ziua primă vor fi asentați cei născuți în 1887 în a doua zi cei din 1886, iar a treia zi cei din 1885. Tot în ultima zi vor fi asentați și străinii, cari locuiesc în Timișoara.

Catastrofă de tren în America. În statul Ohio, lângă Tolledo, s'au ciocnit două trenuri de persoane. Vre-o cincizeci călători au fost omorâți, și vre-o 80—90 răniți grav.

Furt cu spargere. Mandl Péter, calfă brutar, a intrat în noaptea de 13—14-lea, în casa lui Neuman Lajos, furând de-acolo obiecte valoroase în preț de 500 cor. Făptuitorul însă a fost prins, și predat procuraturii.

Bal-Mascot. Reuniunea de cânt și muzică din Caransebeș, aranjată în 3 Martie c. în hotelul Lichtneckert, un bal mascot. Fiecare membru al reuniunii este îndreptățit a duce cu sine oaspeți. Intrarea e gratuită. Invitări nu se trimit.

Legi noi pentru agricultori se găsesc în ministeriul de agricultură. Așa în curând se va prezenta un proiect de lege contra falsificării vinului. Alt proiect pentru dezvoltarea culturii vitelor și altul pentru folosirea mai bună a apelor (pentru plutit și pentru corăbii pentru canalizare, etc.) Pentru investiri de apă, ministeriul cere 192 milioane coroane.

Modificarea regulamentului despre crășmărt. Se știe, că din mai multe părți s'au ivit dorințe, ca crășmele să fie închise în Dumineci și sărbători, cel puțin pe durata serviciului divin. În senzul acesta congregațiunea comitatului Timiș a încredințat pe vicecomite să elaboreze și substearnă un regulament referitor la închiderea crășmelor. — Ar fi foarte de dorit, ca toate comitatele să facă la fel.

Congregațiunea comitatului Caraș-Severin și-a ținut ședința ordinară lunară sub conducerea vicecomitelui Issekutz Aurel. În decursul ședinței s'a dezvoltat o discuție mai vehementă în jurul canalizării orașului Lugos, — dar în fine s'a primit proiectul vicecomitelui. După acest punct inspectorul școlar reg. dr. Berecz Gyula a referat despre rezultatul învățământului din școlile populare ale comitatului. Inspectorul școlar a vorbit despre lipsurile experimentale în deosebi în școlile gr. or. și anume, cumcă rezultatul e foarte slab, din limba maghiară în unele locuri rezultatul e nul. În urma acestei referade s'au luat cele mai stricte dispozițiuni.

Canalizarea Timișorii. Ministrul de interne — dupăcum suntem informați — a aprobat planul de canalizare al orașului Timișoara, modificând câteva lucruri mai mărunte. În senzul hotărârii reprezentanței orașului, după sosirea planului și după ținerea licitației minuende, posibil că încă luna viitoare se vor începe.

«**Buciumul**» e o nouă revistă literară ce apare în Câmpulungul-moldovenesc (Bucovina).

Deputat ucis la alegeri. La alegerea de deputat din Nisko (Galiția) pentru dieta Galiției, s'au întâmplat încercări sângeroase între guvernamentali și opoziție. Deputatul ales Bojanowski a fost ucis cu lovituri de cuțit.

Franco exdictatorul Portugaliei, a sosit cu familia la Genua. Trist, abătut, frânt trupește și sufletește. A spus jurnaliștilor, că dorința lui e ca lumea să'l uite, să'l considere și pe el... mort. S'a scuzat totuși, că el nu-i de vină la fiorosul regicidiu.

Procesul femeilor, cari și-au otrăvit bărbății, în Sat-Chinez (com. Timiș) se pertractează acum din nou, separat pentru fiecare acuzată. Femeia lui Sava Vuiciei, care a fost condamnată la 15 ani robie, acum fu achitată. Marta Petroman, care fusese pedepsită la 6 ani robie, a fost acum condamnată tot la 6 ani.

Alegerile Croate. O ediție separată a Monitorului oficios din Zagrab în nrul seu din 18 c. — publică ordinațiunea banului către congregațiunile comitatense din țară, referitoare la alegerile ce se vor face pentru dietă. Alegerile sunt fixate pe zilele de 27 și 28 Faur. a. c.

Foamete în Sârbia. Săptămâna trecută s'a prezentat o deputație de țărani din districtul Belgradului la guvern și l'a rugat pentru ajutor, căci în urma recoltei de tot slabe din anul trecut, nu mai au ce mânca, și stau să moară de foame. Guvernul a luat măsurile de lipsă, ca să vină în ajutorul celor nefericiți.

Demonstrație. Muncitorimea din capitală, circa 800 persoane, a arangiat o demonstrație contra proprietarilor de case, fiindcă aceștia au urcat din nou chiriiile dela 1 Faur. Demonstrații au parcurs mai multe strade, strigând: jos cu proprietarii de case! Jos cu murarii chiriei! Poliția a împărșiat pe demonstrați.

Socialiști condamnați. La Budapesta a fost condamnat pentru agitație comisă prin ziarul «Népszava» socialistul Stefan Francia la 3 luni temniță de stat și 1000 cor. amendă. În Timișoara a fost condamnat pentru agitație tipograful Ioan Maul la 14 zile temniță de stat.

Preot slovac condamnat. Curtea cu jurați din Pozsony a pedepsit pe preotul slovac Eduard Sándorfi din Verboez la două luni închisoare ordinară pentru că în un articol publicat în «Ludove Noviny» a lăudat pe deputatul slovac Juriga.

Greva studenților din Beiuș. Studenții din clasa a treia a gimnaziului român dela Beiuș s'au pus în grevă din cauza, că profesorul Trăian Farkas doară i-ar fi tractat foarte brutal. Corpul profesoral a pornit cercetarea în contra studenților greviști. Pe trei înși, despre cari s'a dovedit, că sunt organizatorii grevei, deocamdată i-a eschis dela prelegeri făcând raport ministrului de culte referitor la eschiderea lor din gimnaziul dela Beiuș.

Pensia învățătorilor. Judecătoria administrativă a hotărât, că anii de pensie, ai învățătorilor nu sunt a-se socoti numai dela înscrierea lor la fondul de penzie, ci dela timpul în care au slujit având evaluarea trebuințioasă.

Țigani, falsificători de ban. În urma denunțării economului Stefan Surucescu, din Șistaroveț, jandarmeria din Lipova, a deținut pe țiganii Stef. Cârpați, și Ignatie Florea, pentru că aceștia au înșelat dela Surucescu argintării în valoare de 470 cor. În urma acestei denunțări, jandarmeria a ținut o perchiziție în locuința susnumiților țigani și a aflat la dinșii o presă veche și 1000 piesede câte 1 cor. fabricate în mod primitiv.

Joc cu arma. Junele Simion Pauț din Obad, și-a petrecut acasă la el într'una din sări cu prietinel seu Const. Ciora, afumați de beutură. Simion Pauț a scos un revolver, arătându-l prietinelui său. Într'un moment de neprecauțiune arma se sloboade și nimereste pe Const. Ciora în pept, care căzu leșinat. Până acuma n'a murit, ci zace la părinți. Iar contra lui Pauț procuratura a ordonat anchetă.

Impresiile unui principe german despre Paris. Principele Eitel Frederic, întors din călătoria sa, în Portugalia, a povestit impresiile sale asupra acestei călătorii. Principele a declarat, că din toate orașele, prin cari a trecut, acela care i-a plăcut mai mult a fost Parisul. Principele s'a arătat foarte satisfăcut de marea amabilitate, cu care a fost întâmpinat acolo. Vorbind de aspectul orașului, principele a zis, că mișcarea de pe bulevardele parisiene nu este mai mare decât aceea de pe «Unter den Linden» din Berlin, dar că a avut impresia că această mișcare se prezintă sub aspecte mai variate. Principele și-a exprimat regretul, că timpul nu i-a putut permite să viziteze cu deamănuntul toate comorile de artă ale Parisului.

Crima unui tată. Călătorii, cari veneau Sâmbătă seara cu trenul la Budapesta, au fost martorii unei scene fioroase, care s'a petrecut la o stațiune apropiată de capitala Ungariei. Un domn, care se afla în tren cu un copil al său de vre-o cinci ani, fiind apucat de un acces de nebunie, își aruncă copilul pe fereastră înaintea acceleratului. Trenul tăia un picior al copilului. Nefericita victimă a fost adusă într'o stare gravă la spitalul din Budapesta, iar tatăl a fost arestat.

Procesul apărătorilor Portului-Arthur. Sâmbătă s'a continuat judecarea procesului apărătorilor Portului-Arthur. Apărătorul generalului Reus, avocatul Mechaiev, a rostit o splendidă pledoarie întru apărarea clientului său și a celorlalți acuzați. El a arătat, că atunci, când prin forța împrejurărilor vărsarea de sânge a ajuns inutilă, comandantul are dreptul și datoria de a da semnalul încetărei focurilor și nu poate fi condamnat pentru aceasta. Apărătorul arată, că toată animozitatea, care i s'a arătat generalului Reus, este pricinuită de faptul, că el și-a exprimat în totdeauna liber părerile în consiliul de războiu.

Apărătorul generalului Fock, generalul Dombrovski, un fost coleg de școală al clientului său de azi, a rostit o cuvântare foarte mișcătoare. El a arătat, că încă din copilărie Fock avea mari înclinațiuni militare și a fost în totdeauna un caracter cinstit. Descriind meritele lui Fock, îl compară cu marii eroi ai neamului, generalii Suworonov și Dragomirov. Fock, a dovedit marele său curaj în timp când Port-Arthur-ul era asediat și el, deși nu era condamnat, a vizitat zilnic pozițiunile cele mai primejdioase. Dacă Fock s'a arătat nervos în timpul procesului, aceasta e din cauza, că a fost atins de calumniile ce i s'au adus.

Complotul contra regelui Spaniei. Acum câteva zile poliția din Madrid a arestat, precum știm, un individ suspect în momentul, când voia să ridice o scrisoare dela poștă. S'a putut stabili acum, că anarhiștii spanioli organizaseră un complot în contra regelui Alfonso. Atentatul trebuia să se făptuiască cu prilejul requiemului pentru regele și prințul Portugaliei, cari au fost asasinați. Anarhiștii au încercat să se apropie de rege deghizați ca preoți, în biserică au fost însă arestați.

Glose

Cu garmond un oarecare profesor poreclit a scris în Borlova rău despre gimnazul din Caransebeș.

Acele vorbe puse pe hârtie în Borlova au apărut în revista *Viața românească*, care nu știe cine suntem, prin urmare ușor s'a lăsat sedusă.

Nu știm, de e drept, că s'au scris acele șire în Borlova. Știm, că în anticitate șapte orașe își disputau pe Omer. Nouă ni se spune însă, că Borlovenii, ce locuiesc or numai s'au născut în acel sat nu vreau să știe nimic de acel Secula, care a scris acele șire nepeptenate

Acele șire din *Viața românească* cearecă să atingă neplăcut și pe Venerabiliu dela Consistor. Explicarea însă nu a întârziat să se dea pe cale semioficioasă: respectivul, ce voia să fie profesor la pedagogia noastră, ar fi acirat astăvară înzădar prin orașul nostru și fără rezultat le-a făcut curte. Să ne mirăm apoi, că după o curte de o vară fără rezultat poți să scrii atât de încâlcit ca sens și ca limbă?

Taine ne-a învățat, că atunci, când studiezi nu product literar, trebuie să iai în considerare multe: mediul, rassa etc. apoi însușirile individuale ale autorului, doar un product literar îl poți discompune ca pe orice compoziție chimică.

Trebuie să cauți a preciza starea intelectuală a autorului ca atare. Nu avem obiceiul să jurăm pe vorbele măestrului.

Noi punem de astădată numai datele vis-à-vis una de alta: acel respectiv vrea să scrie despre *Viața Românilor din Ardeal* și din Borlova (Bănat) totuși scrie despre Caransebeș.

Oare așa de puțină geografie să știe un profesor și-așa de mance cunoștințe geografice au cei dela *Viața românească*?

... Dar iarăși și iarăși ni se impune întrebarea; ce a căutat autorul acela Borlova din Bănat în Ardeal? De ce nu și-a ales altă localitate? Ori numai din Borlova se pot scrie așa neorânduite șire?

370—1908. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Karánsebesi kir. járásbírósnak 1907. évi Sp. IV. 1063/3. számú végzése következtében Weisz Ernő javára Heyer Berta márgai lakos ellen 730 kor s jár. erejéig 1908 évi január hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1075 kor. 38 fill.-re becsült következő ingóságok u. m. üzleti berendezés, bolti árucikkek, a mely ingók Eperjesy és Fűszfás cég 870 kor.,

Epstein R. cég 355 kor. 52 fill., Halle M. és Eperjesy és Fűszfás cég 4304 korona 20 fillér és jár. kielégítésére nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a karánsebesi kir. járásbírósnak 1907.-ik évi V. 37—2. számú végzés folytán 730 kor. tőkekövetelés, ennek 1907 évi november hó 13-ik napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 150 korona 9 fillérben biróilag már megállapított, költségek erejéig, adós lakásán leendő megtartására 1908. évi márc. hó 9. napjának d. e. 10 órája határidőül kilüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Karánsebesen 1908 febr. hó 11-én.

Szentmiklósy András,
kir. bir. végrehajtó.

Mersul Trenurilor

Din Caransebeș la Lugos pleacă:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Mercuri și Duminecă la 6 oare 2 min p. m

Trenul-accelerat: la 5 oare 31 min. dim. și 11 oare 21 min. a. m.

Trenul personal: la 4 oare dim., 9 oare 42 min. a. m. și 1 oare 59 m. p. m

Din Lugos la Caransebeș sosește:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joiă și Duminecă la 6 oare 32 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 50 m. p. m. și 10 oare 29 m. seara.

Trenul de persoane: la 8 oare 48 min. dim. la 10 oare 42 m. a. m., la 5 oare 51 m. p. și la 9 oare 47 m. seara.

Din Caransebeș la Orsova pleacă:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joiă și Duminecă la 6 oare 32 m. dim.

Trenul-accelerat: la 4 oare 50 m. p. m. și la 10 oare 29 m. seara.

Trenul de persoane: la 10 oare 42 m. a. m. și 5 oare 57 m. p. m.

Din Orsova la Caransebeș sosește:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Mercuri și Duminecă la 6 oare 2 m. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 31 m. dim. și la 10 oare 21 m. a. m.

Trenul de persoane: la 9 oare 45 m. a. m. și la 4 oare 59 m. p. m.

Prima fabrica de cognac de pe pustă societate pe acții

in

Keeskemét.

recomandă

admirabilele sale fabricate cași rachiu de portocolae, cremă de portocale, Radial. Elixir, licher independist, licher de Keeskemét, spirt de cruce albă de pustă și alte specialități.

Prima fabrica trenciniana

de borovicică și silvoriu, cognac, licher și oțet, **Trencsen.**

Borovicica, silvoriu, licheruri, sirupuri

de smeură.

Úrl Rezső

comisioner de porci.

Budapest, VIII. Bérkoesis-u. 2.

Mijlocește cumpărarea și vinderea de porci grași și slabi cu prețurile zilei.

Telefon 97—95.

Societatea de valorizare de trasuri

Ce stă sub asociația falricanților de trăsuri din Budapesta.

BUDAPEST, VII. KÁKOCI-UT 72.

Trăsuri și calești.

„HUNGARIA“

Societate pe acții pentru industria de gunoi artificial, săruri carbonice și alte chemicalii

BUDAPESTA

Gunoi artificial, galiță de aramă, săruri carbonice și salitm.

Prima fabrica ungara

de

mașini agricole, socetate pe acții.

Budapesta XI Váci-ut 19.

Mașini agricole, stropitoare—locomobile aranjamente pentru mori, articole turnate din fer și locomotive.

Cel mai mare asortiment de mobile de tot felul pe lângă prețuri moderate se află la

George Frohmeier, măsar

Caransebeș. Deposit: Strada principală, in casa diecezană.

Cassa districtuala pentru asigurarea muncitorilor in Caransebes.

Nr 101—1908.

Publicațiune

Pe baza §§-lor 17 și 18 a statutelor «Casei regnicolare pentru ajutorarea și asigurarea muncitorilor contra incidentes», începând dela 1 februarie 1908, întră în vigoare o nouă împărțire a claselor de simbrie, la asigurările pentru cazurile de îmbolnăvire.

Tabela nouă de simbrie, care va forma baza repartizării accesoriilor și ajutoarelor pecuniare este următoarea:

Clasa	Marginile simbriei pe o zi, respective a salariului in anumite clase	Prețul mijlociu al simbriei în coroane	2 ^o / _o				3 ^o / _o		pe o zi	pe o săpt.	Ajutor pentru înmormântare
			a c c e s o r i				bani de nutremânt				
			pe o zi	pe o săpt.	pe o zi	pe o săpt.	în coroane				
I.	0—1 coroane	1	2	14	3	21	0.50	3.50	50		
II.	1.01 cor. 2 cor.	2	4	28	6	42	1.—	7.—	50		
III.	2.01 cor. 3 cor.	3	6	42	9	63	1.50	10.50	60		
IV.	3.01 cor. 4 cor.	4	8	56	12	84	2.—	14.—	80		
V.	4.01 cor. 6 cor.	5	10	70	15	1.05	2.50	17.50	100		
VI.	6.01 cor. 8 cor.	7	14	98	21	1.47	3.50	24.50	140		

Luând în conziderare relațiunile de simbrie valabile în districtul nostru, împărțirea în clase, să face după următoarele principii:

1. Acei asigurați, cari sunt numai simbriași cu ziua, să împart în clasele corespunzătoare simbriei lor;
2. Acelora, cari cupăta simbrie după oare, li-se ia ca bază de clasificare simbria mijlocie a unei oare înzecit;
3. Acelora, cari au simbrie săptămânală, li-se va lua ca bază o a șaptea parte, corespunzătoare simbriei lor;
4. Acelora, cari au simbrie ori salar lunar, li-se va lua ca bază a 26 parte, corespunzătoare simbriei sau salariului lor;
5. Acelora, cari pe lângă simbrie ori salar, mai capătă și vipt, li-se va computa pe lângă simbrie ori salar și ecvivalentul corespunzător pentru vipt. Până la deciziunea adunării generale ecvivalentul pentru vipt în Caransebes va fi: pentru 1 zi — 1 cor., pentru o săptămână 7 cor., iar în cercurile protopretoriale, pe 1 zi — 80 fil., iar pe o săptămână 5 cor. 60 fil. Luând însă în conziderare, că în provință, ba la anumite ramuri industriale și în Caransebes, cei aplicați la lucru, nu capătă întreg viptul, — decî în cazul:
  - a) dacă cel aplicat capătă dejun, i-se va computa la simbrie $\frac{1}{3}$ parte a ecvivalentului de vipt;
  - b) dacă cel aplicat capătă numai prânzul de ameză, atunci să compută $\frac{1}{2}$ parte a ecvivalentului de vipt;
  - c) dacă însă, cel aplicat capătă afară de prânz și dejun, ori cină, atunci să compută la simbrie $\frac{3}{4}$ parte din ecvivalentul de vipt.
6. Pentru acei muncitori, cari lucră în accord, sau după bucată, stăpânul respectiv trebuie să fasoneze câștigul mijlociu de pe o săptămână. Intrucât nu ar face aceasta, atunci pentru Caransebes bărbații să clasifica pentru clasa III, iar femeile pentru clasa II, iar în cercurile protopretoriale bărbații vor fi clasificați pentru clasa II, iar femeile pentru clasa I.
7. Pentru muncitorii periodici, zidari, lemnari, țiglar, zugravi, pictori de case, stăpânii trebuie se însinue agonisirea de pe o săptămână din primăvară și vară, din molivul, ca muncitorii să rămână peste tot anul împărțiți în una și aceeași clasă. Intru cât stăpânul nu ar voi să însinue prețul mijlociu al agonisirei, atunci bărbații muncitori, cari lucră în accord, vor fi împărțiți în clasa IV, iar muncitorii zileri în clasa II, femeile, muncitorii tineri și ucenicii, vor fi împărțiți în clasa I.

Dintre lucrători dela cuptoarele de cărămidă din provință, bărbații să împart în clasa II, iar femeile în clasa I. Lucrătorii dela fabricel de cărămidă din provință, să împart în clase conform simbriei însinuate.

8. Membrii voluntari să împart în clase, după câștigul fasonat, respective staverit de casă. Membrii benevoli cei ce plătesc mai depart, rămân în aceeași clasă, în care au fost împărțiți în ziua ultimă a asigurării lor obligatoare. In cazul schimbării lor de câștig, atât voluntarii, cât și membrii benevoli cari plătesc mai departe pot cere împărțirea lor atât în clase mai înalte, cât și în clase mai inferioare.

In senzul §-lui 25. Art. de lege XIX din 1907, respective conform explicării legi din partea oficiului de asigurare de stat numai acei stăpâni plătesc 2° /_o după accesoriile corespunzătoare simbriei mijlocie, cari întrebunțează pe muncitori în ateliere cari au caracter industrial, și de regulă nu întrebunțează mai mult decât cinci muncitori. Neguțătorii, institutele publice, oficiile de stat, oficiile comitatense și comunale, și reuniunile etc. nu să vor împărtași de favorul de a plăti accesoriile de 2° /_o pentru asigurările de ajutorare în cazuri de îmbolnăvire, și nu pot pretinde acest favor, nici în cazul când numărul muncitorilor obligați la asigurare n'ar trece peste cinci.

Ceialalți stăpâni și muncitori plătesc accesoriile de 3° /_o.

Conform deciziunei direcțiunii casei regnicolare, pentru asigurarea muncitorilor contra incidentelor și cazuri de îmbolnăvire, pentru muncitorii obligați la asigurare, să compută săptămânal accesoriile de 7 zile, prin urmare:

pe lângă cheia de 2 ^o / _o :				pe lângă cheia de 3 ^o / _o :			
pentru cl.	I.	pe o săptămână	— 14 fileri	pentru cl.	I.	pe o săptămână	— 21 fileri
"	II.	"	— 28 "	"	II.	"	— 42 "
"	III.	"	— 42 "	"	III.	"	— 63 "
"	IV.	"	— 56 "	"	IV.	"	— 84 "
"	V.	"	— 70 "	"	V.	"	— 105 "
"	VI.	"	— 98 "	"	VI.	"	— 147 "

trebuie să se plătească.

Membrii voluntari, și membrii benevoli, cari plătesc mai departe, sunt obligați a plăti accesoriile după scala de 3% pe câte patru săptămâni înainte, și odată pentru totdeauna sunt obligați a solvi 4 coroane taxă de înscriere.

În senzul legii, o jumătate a accesoriilor este obligat să solvească stăpânul, iar cealaltă jumătate este îndreptățit a o detrage din simbria muncitorului. Față de cassa de asigurare însă, stăpânul este responsabil pentru suma întreagă.

Stăpânul este îndreptățit a detrage la plățirea simbriei, partea jumătate a accesoriilor din simbria muncitorului, dacă însă întrelasă a face aceasta la timpul său, atunci suma nedetrasă, numai în acel caz poate s'o detrage din simbria muncitorului, dacă dela ziua plățirii în care trebuie să detrage n'a expirat o lună, ar dela acei muncitori, cari primesc simbria, ori leafa la lună, numa atunci, dacă n'or expirat două luni dela ziua plățirii, când trebuie să detrage accesoriile.

Cassa este îndreptățită a cere execuție contra acelu stăpân, care nu solvește cassei accesoriile atunci, când i-să prezintă cvitanța despre accesoriile restante.

Dacă restanțele de accesorii nu se pot încassa nici pe cale administrativă dela stăpân, fiind acela fără avere, atunci cassa de asigurare a muncitorilor poate interzice stăpânului detragera acelei jumătăți, ce cade pe partea muncitorului. În acest caz, numai pentru prima jumătate a accesoriilor este responsabil stăpânul; iar partea jumătate, ce cade pe muncitori, sunt a-o plăti direct, la cassa districtuală pentru asigurarea muncitorilor.

În contra unei astfel de deciziuni a cassei districtuale pentru asigurarea muncitorilor, să poate apela la oficiul de stat pentru asigurarea muncitorilor.

După aducerea la cunoștință a acestora, sunt provocați toți stăpânii din Caransebeș și jur, ca în timp de 8 zile, să-și însinue toți muncitorii aplicați, la cassa de asigurare de mai sus.

Totodată facem atenți din nou și cu insistență, pe toți stimații stăpâni, ca să cfeptuiască atât întrarea, cât și eșirea din lucru a muncitorilor totdeauna în restimpul legal de 8 zile, fiindcă legea însărcinează pe stăpâni cu mare responsabilitate materială, pentru întrelășările de însinuare. Atât însinuările de intrare, cât și cele de eșire din lucru, totdeauna trebuie înaintate în 2 exemplare, și trebuie să conțină toate datele prescise în §-ul 12 al Art. de lege din 1907.

În fine rugăm pe stimații stăpâni, să binevoiască a afișa în ateliere câte un exemplar al acestei publicațiuni, pentru ca să poată ceti și cei asigurați.

Directiunea cassei districtuale de asigurare
a muncitorilor in Caransebes.

Toma Finz

Mestru — lemnar întreprinzător de zidiri și neguțator de lemne în Caransebeș.

Recomând M. On. public din Caransebeș și jur bine asortatul meu deposit de lemne de clădit de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri de molin ghiluite și ghinuite (gefalzt) pentru padimente, toate deplin uscate, mai departe țement de Portland, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare pentru a delătura umezala păreților, cătrană (boază) și carbolineu cu prețurile mai moderate. — Comandele se efeptuesc prompt și în modul cel mai consciințios și se espiadează la toate stațiunile căilor ferate.

Întreprind clădiri noi: Case de locuit, clădiri de școală, de biserici și de poduri, fac padimente de terrazs, în biserici și primesc tot felul de renovări la edificii vechi fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelență chiar și pe acoperișuri vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

Machlup H. Fiai

Prima fabrică ungară de pălării, societate pe acții.

Budapest IX. Lónyay-utca 37.

Tălpi, piei de lac chewreaux, hamuri, piei
pentru trăsuri.

Frații Dán

cojocari, furnisori ai curții imp. și reg.

Budapest, V., Doroffya-u. 11.

Rocuri pentru femei, boa, șăpci, bunde, acoperitoare pentru trăsuri, sau pentru picioane, rocuri de piele, covoare.

Asociația pentru industria de buți și putinărie.

Budapesta X. Belső Jászberényi út 43.

Buți pentru vin, untură și spirtuoase și puțin pentru îngrijirea vinului.

Fried și Benedek

abrică de parchete și spițe de roate.

Soroksár.

Turnătoria de fer și fabrica de mașini

a lui Schlick,

societate pe acții,

Budapesta, VI., Váci-ut 45.

fabrici și cazane cu aburi, așezăminte de pompe, perdele de fer, tăvăluce, căruțe acoperite, statue, monumente de morminte, trimbițe, lădițe pentru poduri etc.

Furnisorul curței i. și reg.

Buchwald Sándor

fabricant de mobile de fer și metal

BUDAPESTA, VI., Andrassy-ut 4.

Mobile de fer și aramă, mobile de grădini, aranjamente pentru spitale, institute și otele, mese de chirurgie, paturi de fer pentru cazărmi.

Iluminație electrică cu stabiliment

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

le poate combina cu apaduct și mașini agronomice.

Multe referințe de prmul rang.

ndrumări și pro-
speete da

SINGER F. și R.

ant reprisă de inginerie
și electrotehtică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

TELEFON
63—01.

FABRICA DE ȚESĂTURI DE LÂNĂ DIN
GÁCS ȘI POSTAV FIN GÁCS
(COM. NÓGRAD)

Cancelarie și magazin
Budapest, V., Dorotyá-u. II.

Țesături de congam și cheviot, postavuri semi și de tot fine militare loden, acoperitoare de cai cavoare,

Fabrica de smălțarie
ungară din Losonc

pentru vase de tinichea și fer.
Batkottvay György és Társai, Losonc.
Vase smălțuite pentru cuhnă și aranjamente, fabrica de articole tehnice și igienice.

491 szám.
kig. 1907.

HIRDETMÉNY.

Karánsebes r. t. város részéről ezennel közhirrét tétetik, miszerint a városi faiskola tulajdonát képező és «Lunka» dülőben fekvő földek nyilvános utján 6 évre bérben adadni fognak és pedig:

1. Az I. sz. parcella . . .	1 h 1424 öl
2. » II. » . . .	1 » 1425 öl
3. » III. » . . .	1 » 1460 öl
4. » VI. » . . .	2 » 68 öl
5. » V. » . . .	2 »
6. » IV. » . . .	1 » 1506 öl
7. » XXIV. » . . .	1 » 1106 öl
8. » VII. » . . .	2 »
9. » VIII. » . . .	2 »
10. » IX. » . . .	2 » 176 öl
11. » XIV. » . . .	2 »
12. » XV. » . . .	2 »
13. » XX. » . . .	2 » 50 öl
14. » XXI. » . . .	2 » 50 öl
15. » XXII. » . . .	1 » 1590 öl
16. » XXIII. » . . .	2 » 240 öl

területtel.

Az árverés 1908 évi február hó 28. napjának d. e. 10 órakor a városi főjegyzői iródában fog megtartatni.

Az árverés feltételek és tervázat a városi főjegyzői iródában a hivatalos orák alatt bárki által megtekinthetők.

Karánsebes 1908 évi február 14.

Bordán,
polgármester.

„MEHADIA“

Cassă de păstrare pe acții
în Mehadia

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipațiuni) pe amanete și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solveste 6% interese. Interesele neridicate se adaugă 6 în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solveste institutul. Depuneri se pot face și prin postă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin postă.

Direcțiunea.

≡ Mere de iarna ≡

trimite din cele mai bune soiuri
ardelene

Budapest, IX., Vám-ház-u. 8.

Se trimiți prospecte.

200 coroane

o mașină de scris

MIGNON

cap de operă a tehnicii moderne. Deosebit avantaj: Că ori și cine, fără a învăța, poate scrie Scriptul îndată și stabil să vede. Construcțiune cea mai simplă. Litere de oțel. Copiază și înmulțește. Intre categorii cu ori și care altă mașină mai scumpă. Un an garanție. — Imposit d'industria privilegiată.

A se comanda prin administrația
Zivariului nostru.

Publicațiune.

Conform ordinațiunei înaltului ministeriu de agricultură Nr. 60900/1896 se aduce la cunoștință, că în anul acesta vor ajunge spre vânzare la subscrisa administrațiune. — **Ripária — portalis Rupestris — Monticólo și Vitis — Solonins,**

vițe americane sătbatice pe ales de clasa primă cu sau fără rădăcină (netede) precum și tot pe aceste trupini cu cele nafine și diferite soiuri de struguri de vin și desert nobilitate

ultoni cu rădăcină.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep
kezelősége,

Tapolca (a Balaton mellett.)

BAZARUL „LA COROANĂ“

KOHN & ZWEIG
CARANSEBES

recomandă prăvălia lor bine
asortată în mode, manufac-
turi și mărfuri curente.

Noutăți de sezon se pot cumpăra totdeauna.

BAZARUL „LA COROANĂ“

Anunțuri

se primesc în toate zilele pe
lângă prețurile cele mai mode-
rate, la administr. foii noastre